

پیش‌گفتار

یکی از مهم‌ترین کارکرد بانک‌ها در بازار مالی حل مشکل اطلاعات نامتقارن در فرایند واسطه‌گری وجوه در جامعه است. اطلاعات نامتقارن ناشی از این حقیقت است که عرضه‌کنندگان وجوه از میزان اعتبار متقاضیان وجوه به‌طور کامل آگاه نیستند و عدم تقارن اطلاعاتی ممکن است آن‌ها را با ریسک اعتباری مواجه نماید. در این میان، بانک‌ها از طریق کارشناسان اعتباری که به خدمت می‌گیرند به‌صورت حرفه‌ای وضعیت اعتبار هر یک از متقاضیان وجوه را در جامعه ارزیابی می‌نمایند و نقش مهمی در تسهیل گردش وجوه و رفع نیازهای مالی جامعه ایفا می‌نمایند. عملکرد نامطلوب بخش اعتبارات بانک‌ها و بالا بودن سطح مطالبات غیرجاری بانک‌ها نشان از این حقیقت دارد که فرایند تحلیل اعتباری مشتریان بانک به‌نحو مطلوب انجام نمی‌گیرد، مشکل اطلاعات نامتقارن در جامعه پابرجا مانده و فرایند انتقال منابع مالی به فرصت‌های مولد مختل می‌شود.

عوامل متعددی بر توانایی ایفای تعهدات متقاضیان اعتباری تأثیرگذار هستند. ویژگی‌های شخصیتی، اندوخته ثروت، وضعیت درآمدی، چشم‌انداز وضعیت بازار مشتری، کیفیت وثایق و تضامین از جمله مواردی هستند که در فرایند تحلیل اعتباری و ارزیابی کیفیت اعتباری متقاضیان اعتباری باید به دقت مورد بررسی قرار گیرند. همچنین از لحاظ حقوقی مواد قرارداد اعتباری باید طوری تنظیم گردد که انگیزه رفتارهای کژمنشانه از سوی مشتریان اعتباری بانک‌ها را خنثی نماید.

تحلیل اعتباری تکنیکی میان رشته‌ای است و کارشناس اعتباری می‌بایست با حوزه‌های مختلف علوم مرتبط آشنایی نسبی داشته باشد. آشنایی با علوم اقتصاد، حسابداری، حساسی، مالیه شرکتی، مدیریت ریسک، حقوق بانکی، مهارت‌های گفتاری و نوشتاری و آشنایی کامل با مقررات حوزه اعتبارات پیش شرط لازم برای موفقیت یک کارشناس اعتباری جهت ارائه گزارش‌های کارشناسی جامع و دقیق از سطح ریسک متقاضیان اعتباری بانک‌ها است. گزارش کارشناس اعتباری ملاک تصمیم‌گیری ارکان اعتباری بانک برای پرداخت یا تمدید تسهیلات و یا ایجاد تعهدات است. باید چارچوب تحلیل اعتباری به‌صورت عینی و با یک زبان مشترک برای کارشناسان اعتباری تبیین گردد. اگر یک پرونده اعتباری به دو کارشناس اعتباری مختلف ارجاع شود انتظار می‌رود، مشخصه‌های ریسکی مشابهی از وضعیت آن پرونده اعتباری توجه آن‌ها را

جلب نماید. استقرار این چنین فرهنگ اعتباری است که از اعمال معیارهای ذهنی و سلیقه‌ای در تدوین گزارش‌های کارشناسی اعتباری پیشگیری به عمل می‌آورد.

جلد اول کتاب «تحلیلگری اعتباری» که به همت دکتر محمد امیدی نژاد و دکتر ایرج نیازی به رشته تحریر درآمده است، ضمن معرفی مفاهیم تحلیلگری اعتباری حرفه‌ای مبتنی بر رویه‌های برتر بین‌المللی و در چارچوب فضای مقررات پیرامون بانک‌های کشور، رهنمود مناسبی برای تهیه گزارش‌های کارشناسی اعتباری در بانک‌های کشور محسوب می‌گردد. مشخصه منحصر به فرد کتاب، جامع‌نگری و بیان ساده مفاهیم فنی و پیچیده اعتباری است. به همین دلیل، مطالعه این کتاب هیچگونه پیش‌نیازی ندارد، بلکه در حین مطالعه کتاب خوانندگان به پیش‌نیازهای علمی که باید خود را در آن حوزه‌های تقویت نمایند پی می‌برند.

مطالعه این اثر هم از جانب ناظران بانکی و هم از جانب کارشناسان و سیاستگذاران اعتباری بانک‌ها توصیه می‌شود. چرا که استقرار فرهنگ اعتباری مطلوب در نظام بانکی کشور نیازمند یک درک مشترک از مفاهیم اعتباری است. به طور کلی، کتاب «تحلیلگری اعتباری» به‌عنوان یک منبع آموزشی برای کلیه دوره‌های آموزشی حرفه‌ای ضمن خدمت در حوزه اعتبارسنجی و تحلیلگری اعتباری در بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری توصیه می‌گردد. همچنین برای دانشجویان رشته بانکداری دانشگاه‌های کشور این کتاب به‌عنوان یک منبع کمک آموزشی قابل بهره‌برداری است.

امید است این کتاب در راستای نهادینه‌سازی مفاهیم عمیق اعتباری در نظام بانکی کشور و اعتلا و ارتقاء سطح دانش دانشجویان، کارشناسان و علاقمندان به حوزه تحلیلگری اعتباری مفید واقع شود.

دکتر محسن خوش‌طینت

رئیس مؤسسه عالی آموزش بانکداری ایران

۱۳۹۶